

Vánoce 1925 – Návrat do Kaplice

Jak se Rudolf Kastl učil v Trhových Svinech češtinu

V obcích na Šumavě, které ležely v blízkosti jazykové hranice, chodili Češi nakupovat jen (nebo holt raději) k obchodníkovi, který uměl česky. Můj otec byl obchodníkem v Kaplici. Mluvil dobře česky a měl docela dost zákazníků z blízkých českých vesnic. Také někteří úředníci u něj nakupovali, neboť Kaplice byla okresní město. Tento okres zahrnoval soudní okresy Nové Hrady, Kaplice a Vyšší Brod.

V Kaplici nebylo možné se dobře naučit česky, ačkoliv byla čeština v (německé) měšťanské škole volitelný předmět.

Od toho mála českých dětí jsme se nemohli nic naučit, protože s námi mluvili německy.

Pro obchodníka existoval jednoduchý a levný způsob, jak svoje děti naučit česky, totiž dát je na „výměnu“ do české obce.

A tak můj otec poprosil obchodního zástupce, aby našel nějakou možnost výměny, což se brzy povedlo.

V roce 1925, když jsem ukončil poslední ročník školy, mě odvezl kočár dopravce Alfreda Böhma (předchůdce taxikáře) do českého městečka Trhové Sviny, a to do rodiny obchodníka Čenka Tušera.

Jeho syn pak stejným kočárem putoval k mým rodičům do Kaplice, aby se zde naučil německy.

Po pár dnech nejistoty jsem začal městečko

Weihnachten 1925 – Rückkehr nach Kaplitz

Wie Rudolf Kastl in Schweinitz Tschechisch lernte

In den Orten des Böhmerwaldes, die nahe der Sprachgrenze gelegen waren, gingen Tschechen nur (oder halt lieber) zu einem Kaufmann einkaufen, wenn er Tschechisch konnte. Mein Vater war Kaufmann in Kaplitz. Er sprach gut tschechisch und hatte nicht wenige Kunden aus den nahen tschechischen Dörfern. Auch einige Beamte kauften bei ihm ein. Kaplitz war ja Bezirksstadt und umfasste die Gerichtsbezirke Gratzen, Kaplitz und Hohenfurth.

In Kaplitz konnte man nicht gut Tschechisch lernen, obwohl diese Sprache in der Bürgerschule als Freifach angeboten wurde. Von den wenigen tschechischen Kindern konnte man nichts lernen, denn sie sprachen mit uns deutsch.

Für einen Kaufmann gab es den einfachen und billigen Weg, seine Kinder Tschechisch lernen zu lassen, indem er sie „auf Tausch“ in einen tschechischen Ort gab. Ein Vertreter wurde gebeten, nach einem Tauschplatz Ausschau zu halten, und er hatte damit bald Erfolg. Schon eine Woche nach Beendigung der letzten Schulklasse im Jahre 1925 brachte mich die Kutsche des Frächters Alfred Böhm, des Vorläufers der Taxiunternehmer, in das tschechische Städtchen Schweinitz zum Kaufmann Čeněk Tušer. Dessen Sohn wiederum fuhr mit der gleichen Kutsche zu meinen Eltern nach Kaplitz, um Deutsch zu lernen.

prozkoumávat a poznávat. Mělo hezké náměstí s podloubími. V podloubí bylo po uzavření obchodů vždy živé korzo.

K mé radosti jsem měl už po krátké době české přátele, milé stejně staré kluky, kteří se ke mně jednoduše připojili.

Ti brzy zjistili, že jsem tam proto, abych se naučil česky.

Rádi mi s tím pomáhali a od té doby jsem byl stále mezi mladými Čechy, na které dodnes rád vzpomínám.

Poprvé v životě jsem byl v hospodě a pil pivo. Díky kapesnému jsem mohl jít každý týden do kina.

Kromě mě tu byli ještě další němečtí chlupci, aby se učili česky.

Někteří z nich chodili do české školy. Sice jsme se znali a zdravili, ale každý z nás měl své české přátele.

Přes den jsem byl zaměstnán v krámě obchodníka Tušera. Čas tam strávený byl přece součástí učení.

Zákazníci mě měli rádi a muži, kteří večer přicházeli na štamprli, si se mnou rádi povídali. Ti, kteří uměli německy, mi pomáhali, pokud jsem něčemu nerozuměl.

Můj kamarád Pepík Pausz mě vzal několikrát sebou do mlýna „U Kolínů“ hrát „fanty“.

Scházeli se tam chlupci a děvčata a všem nám bylo sotva 16 let. Na otázku, co má být „fant“, byla vždy stejná odpověď: „hubička“, tedy pusinka.

Troufalejší přání byla sice též, ale nebyla splněna. Kvůli mé plachosti se mi děvčata

Nach wenigen Tagen der Bangnis begann ich das Städtchen zu erkunden und kennenzulernen. Es hatte einen hübschen Hauptplatz mit Lauben. Unter diesen Lauben gab es nach Geschäftsschluss stets einen lebhaften Korso. Zu meiner Freude hatte ich schon nach kurzer Zeit einige tschechische Freunde, nette gleichaltrige Jungen, die sich mir einfach anschlossen. Sie hatten gleich gemerkt, dass ich da war, um Tschechisch zu lernen. Es machte ihnen Spaß, mir dabei zu helfen. Von nun an war ich stets in einer Schar von jungen Tschechen, an die ich mich noch heute gerne erinnere. Ich war zum erstenmale in meinem Leben in einem Gasthaus und trank Bier. Mein Taschengeld erlaubte mir, jede Woche ins Kino zu gehen.

Außer mir waren auch noch andere deutsche Jungen da, um Tschechisch zu lernen, einige von ihnen gingen in die tschechische Schule. Wir kannten und grüßten uns zwar, aber jeder von uns hatte seine tschechischen Freunde. Tagsüber war ich im Laden des Kaufmannes Tušer beschäftigt. Die dort verbrachte Zeit zählte ja für die Lehrzeit. Die Kunden mochten mich; besonders bei den Männern, die abends auf ein Stamperl kamen, war ich beliebt. Einige konnten Deutsch und sie halfen mir, wenn ich etwas nicht verstand.

Mein Freund Pepík Pausz nahm mich einigemale in die Mühle „U Kolinů“ zum Pfänderspielen mit. Es waren Jungen und Mädchen, kaum älter als 16 Jahre, die sich dort trafeten. Und auf die Frage „Was soll das Pfand...?“ gab es immer die gleiche Antwort: „Hubičku“, ein Busserl.

Gewagtere Wünsche gab es zwar auch, aber sie wurden nicht ausgeführt. Wegen meiner

smála, a když jsem váhal, převzala bez cirků iniciativu.

Na vánoce jsem jel zase domů. Během toho půlroku jsem se toho naučil tolik, že jsem mohl přijmout místo kancelářského praktikanta v Praze.

Netrvalo pak dlouho, a češtinu jsem ovládal tak, že ani Češi nepoznali, že jsem Němec.

Rudolf Kastl, nar. v roce 1910

Tento text vyšel podobně 19.11.1971 v čísle 22 novin „Sudetenpost“ (17. ročník) na straně 5 a je k dispozici online pod: www.sudetenpost.eu/Archiv/1971/22.pdf

Zpracování a překlad do češtiny: Božena Zítková, Vlasta Vondrušová, Jana Pařízková, Lucie Kollarová, Tomáš Chromeček, Lukáš Tůma, Roman Sýkora, Jan Šiveň, Ladislav Benda, firma GPN Trhové Sviny, Hana Musilová, Vojtěch Ročně, Josef a Marie Blessbergerovi, Bernhard Riepl, Kaplice.

Schüchternheit wurde ich von den Mädchen ausgelacht und wenn ich zögerte, übernahmen sie ohne Ziererei die Initiative.

Zu Weihnachten fuhr ich dann wieder nach Hause. In dem halben Jahr hatte ich so viel gelernt, dass es ausreichte, eine Stelle als Büropraktikant in Prag anzunehmen. Es dauerte nicht mehr lange, bis ich so gut Tschechisch konnte, dass auch Tschechen mir nicht mehr den Deutschen anmerkten.

Rudolf Kastl, geb. 1910

Dieser Text wurde ähnlich am 19.11.1971 in der Folge 22 der Zeitung „Sudentenpost“ (17. Jahrgang) auf Seite 5 veröffentlicht und ist online www.sudetenpost.eu/Archiv/1971/22.pdf abrufbar.